

Dosarul nr.2rc-67/23

2-22016379-01-2rc-11072023

Instanța de fond: Judecătoria Chișinău, sediul Centru – S. Suvac

Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău – I. Secrieru, V. Cotorobai, M. Anton

DECIZIE

01 noiembrie 2023

mun. Chișinău

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE

Completul de judecată, în componența:

Președinte, judecător
judecători

Viorica Puica
Oxana Parfeni
Aliona Donos

examinând recursul declarat de către Societatea cu Răspundere Limitată „Art Urban Grup”, reprezentată de avocatul Igor Botea,

în cauza civilă, intentată la cererea de chemare în judecată depusă de către Întreprinderea cu Capital Străin „Construct-Arabesque” Societate cu Răspundere Limitată împotriva Societății cu Răspundere Limitată „Art Urban Grup” cu privire la încasarea penalității de întârziere și a cheltuielilor de judecată,

împotriva încheierii din data de 25 mai 2023 a Curții de Apel Chișinău, prin care s-a respins cererea Societății cu Răspundere Limitată „Art Urban Grup” cu privire la repunerea în termen a cererii de apel, cu restituirea cererii din motiv că apelul a fost depus în afara termenului legal,

a constatat:

La 03 februarie 2022 Întreprinderea cu Capital Străin „Construct-Arabesque” Societate cu Răspundere Limitată (în continuare ÎCS „Construct-Arabesque” SRL) a depus cerere de chemare în judecată împotriva Societății cu Răspundere Limitată „Art Urban Grup” (în continuare SRL „Art Urban Grup”), prin care a solicitat încasarea penalității de întârziere și a cheltuielilor de judecată.

Prin hotărârea Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, din 11 octombrie 2022 cererea de chemare în judecată depusă de către ÎCS „Construct-Arabesque” SRL s-a admis integral, s-a încasat de la SRL „Art Urban Grup” în beneficiul ÎCS „Construct-Arabesque” SRL penalitatea în mărime de 75 751,20 lei și cheltuielile de judecată compuse din taxa de stat în mărime de 6 348,21 lei, în total, 82 099,41 lei. (f.d.40)

La 23 februarie 2023 SRL „Art Urban Grup”, prin intermediul avocatului Igor Botea, a declarat apel, solicitând concomitent repunerea în termenul de declarare a apelului, casarea hotărârii instanței de fond cu emiterea unei noi decizii privind remiterea cauzei la rejudecare (f.d.47-49).

Curtea de Apel Chișinău prin încheierea din 25 mai 2023 a respins cererea SRL „Art Urban Grup” cu privire la repunerea în termen a cererii de apel, a restituit cererea de apel depusă de SRL „Art Urban Grup”, din motiv că apelul a fost depus în afara termenului legal (f.d.59-62).

Împotriva încheierii instanței de apel a declarat recurs SRL „Art Urban Grup”, prin care a solicitat admiterea recursului, anularea încheierii contestate cu remiterea cauzei la rejudecare (f.d.64-68).

În motivarea recursului SRL „Art Urban Grup” a indicat că decizia instanței de apel este motivată superficial, fiind ignorate argumentele aduse de către societate în favoarea repunerii în termen a apelului.

În susținerea cererii privind repunerea în termen a apelului SRL „Art Urban Grup” a menționat că instanța de fond nu a executat obligația prevăzută la art. 259 din Codul de procedură civilă și nu a transmis societății copia dispozitivului hotărârii. Astfel, în esență societatea nu a fost citată legal, nu a participat la pronunțarea hotărârii, nu i s-a comunicat dispozitivul hotărârii, nu a fost publicat pe portalul instanțelor de judecată.

SRL „Art Urban Grup” a susținut că instanța de apel pe lângă faptul că a înfăptuit superficial și incomplet actul de justiție a admis ca societatea să fie lipsită de posibilitatea de a-și apăra efectiv interesele, creând premisele unui viciu fundamental, ori pronunțarea incompletă asupra argumentelor justițiabililor echivalează cu lezarea dreptului de acces la justiție.

În acest sens a invocat jurisprudența CEDO privind încălcarea dreptului la un tribunal, care comportă mai multe aspecte, inclusiv dreptul de acces și egalitatea armelor. A subliniat că aceste principii se aplică și în materia de citare legală și comunicării a actelor judiciare. SRL „Art Urban Grup” nu a fost citată legal, prin concursul autorităților, ceea ce înseamnă că nu i s-a comunicat legal dispozitivul.

Conform articolului 425 din Codul de procedură civilă, termenul de declarare a recursului împotriva încheierii este de 15 zile de la comunicarea încheierii.

Din conținutul normei de drept menționate se desprinde faptul că termenul de declarare a recursului împotriva încheierii instanței de apel începe a curge de la data comunicării actului de procedură.

Încheierea Curții de Apel Chișinău a fost adoptată la 25 mai 2023 și expediată avocatului societății apelante, Igor Botea, prin intermediul poștei electronice, la 16 iunie 2023 (f.d.63).

Prin urmare, termenul de declarare a recursului, împotriva încheierii din 25 mai 2023 a Curții de Apel Chișinău a început a curge de la data de 17 iunie 2023 și a expirat la data de 03 iulie 2023.

Recursul depus de către SRL „Art Urban Grup”, reprezentată de avocatul Igor Botea, la 28 iunie 2023, este în termen.

În corespundere cu art. 426 alin. (3) din Codul de procedură civilă, recursul împotriva încheierii se examinează în termen de 2 luni într-un complet din 3 judecători, pe baza copieii certificate sau electronice a dosarului, pe baza recursului și a referinței la recurs, fără examinarea admisibilității și fără participarea părților.

Examinând recursul declarat, prin prisma argumentelor invocate de recurent și a materialelor din dosar, coroborate cu normele de drept pertinente speței, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție consideră recursul neîntemeiat și care urmează a fi respins cu menținerea încheierii din 25 mai 2023 a Curții de Apel Chișinău, din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 427 lit. a) din Codul de procedură civilă instanța de recurs, după ce examinează recursul împotriva încheierii, este în drept să respingă recursul și să mențină încheierea.

Instanța de recurs a constatat că SRL „Art Urban Grup”, prin intermediul avocatului Igor Botea, a declarat apel, la 23 februarie 2023, împotriva hotărârii Judecătorei Chișinău, sediul Centru, din 11 octombrie 2022, cu depășirea termenului de 30 zile, solicitând concomitent repunerea în termenul de declarare a apelului.

Curtea de Apel Chișinău, prin încheierea din 25 mai 2023, a respins cererea SRL „Art Urban Grup” cu privire la repunerea în termen a cererii de apel și a restituit cererea de apel depusă de SRL „Art Urban Grup” (f.d.59-62).

Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție reține ca fiind corectă concluzia instanței de apel cu privire la respingerea cererii cu privire la repunerea în termenul de declarare a apelului și restituirea apelului ca fiind tardiv din considerentele ce preced.

Conform prevederilor art. 362 alin. (1), alin. (3) din Codul de procedură civilă termenul de declarare a apelului este de 30 de zile de la data pronunțării dispozitivului hotărârii, dacă legea nu prevede altfel. Repunerea în termen de apel se face de către instanța de apel în cazurile și în ordinea prevăzute de art. 116.

Prin prisma art. 113 din Codul de procedură civilă odată cu expirarea termenului prevăzut de lege încetează dreptul de a efectua actul de procedură, iar nerespectarea termenului atrage după sine decăderea din acest drept, dacă legea nu prevede altfel.

În corespundere cu art. 369 alin. (1), lit. b) din Codul de procedură civilă instanța de apel restituie printr-o încheiere cererea, dacă apelul a fost depus în afara termenului legal, iar apelantul nu solicită repunerea în termen sau instanța de apel a refuzat să efectueze repunerea în termen.

Din materialele cauzei rezultă că dispozitivul hotărârii Judecătorei Chișinău, sediul Centru, a fost adoptat, la 11 octombrie 2022.

Potrivit extrasului din programul integrat de gestionare a dosarelor (f.d.57-58), dispozitivul hotărârii din 11 octombrie 2023 a fost publicat la 12 octombrie 2022.

În circumstanțele cauzei civile respective, termenul de declarare a apelului de 30 de zile a început să curgă, de la 12 octombrie 2022, ziua imediat următoare datei adoptării dispozitivului hotărârii contestate și a expirat la 11 noiembrie 2022.

SRL „Art Urban Grup” și-a exercitat dreptul de contestare a hotărârii instanței de fond, la 23 februarie 2023, după expirarea termenului. Totodată, recunoscând omiterea termenului, a solicitat repunerea în termen, menționând că nu a fost citată legal, nu a participa la examinarea cauzei, nu i s-a comunicat dispozitivul hotărârii și nici nu a fost afișat pe portalul instanței judecătorești.

Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție subliniată că termenul de procedură instituit de legiuitor pentru demararea căii de atac în ordine de apel este prevăzut de o normă imperativă și anume art. 362 alin. (1) din Codul de procedură civilă care stipulează că începutul curgerii termenului de depunere a apelului este determinat doar de un singur eveniment – pronunțarea dispozitivului hotărârii dacă legea nu prevede altfel.

Prin urmare, faptul neparticipării la pronunțarea dispozitivului hotărârii, momentul notificării/comunicării dispozitivului hotărârii judecătorești participanților la proces nu influențează data de când începe să curgă termenul de 30 de zile de contestare a hotărârii judecătorești prin depunerea cererii de apel.

Instanța de recurs apreciază critic argumentul SRL „Art Urban Grup” privind încălcarea de către instanța de fond a termenului de comunicare a copiei hotărârii de 5 zile, or potrivit scrisorii de însoțire, anexată la fila dosarului 42, rezultă că instanța de fond, la 16 octombrie 2022, a expediat participanților la proces copia hotărârii din 11 octombrie 2022. La 12 octombrie 2022, dispozitivul hotărârii a fost publicat pe portalul instanței judecătorești.

Legiuitorul prin instituirea termenelor procedurale a urmărit respectarea regimul temporar optimal pentru realizarea justiției, care pe de o parte, mobilizează cercetarea

cauzei, iar pe de altă parte contracarează exercitarea cu rea-credință de drepturile lor procedurale.

În conformitate cu prevederile art. 116 alin. (1) din Codul de procedură civilă persoanele care, din motive întemeiate, au omis termenul de îndeplinire a unui act de procedură pot fi repuse în termen de către instanță.

SRL „Art Urban Grup” a beneficiat de acest drept și a solicitat repunerea în termenul de declarare a apelului, invocând împrejurări care nu sunt întemeiate și nu pot constitui temei pentru repunere în termen.

Din înscrisurile dosarului rezultă că instanța de fond a expediat la adresa juridică a SRL „Art Urban Grup” citația prin care i s-a adus la cunoștință că pe data de 26 mai 2022, ora 11.00, în sala nr. 810, se va examina cauza civilă depusă de ÎCS „Construct-Arabesque” SRL împotriva SRL „Art Urban Grup”. Totodată, la citație s-a anexat copia cererii de chemare în judecată, cu anexa, încheierile emise la data de 09 februarie 2022 cu privire la intentarea procesului civil și respingerea cererii despre asigurarea acțiunii (f.d.27).

Potrivit avizului de recepție anexat la fila dosarului 29, SRL „Art Urban Grup” a recepționat citația la 02 martie 2022.

Prin urmare, se atestă faptul că, la 02 martie 2022, SRL „Art Urban Grup” a cunoscut că pe rolul Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, se află cauza civilă unde are calitatea procesuală de pârât.

În baza art.102 alin.(4¹) din Codul de procedură civilă, participanții la proces înștiințați în mod legal o dată nu pot invoca necitarea lor pentru efectuarea actelor de procedură la o dată ulterioară.

În baza normei enunțate supra, instanța de fond nu a mai avut obligația de a cita SRL „Art Urban Grup” pârâta. Prin prisma art.56 alin.(2) și art.61 din Codul de procedură civilă, reprezentantul SRL „Art Urban Grup” urma să depună diligența necesară pentru a se interesa de derularea procesului și a interveni pentru a-și realiza drepturile sale, inclusiv dreptul de a contesta cu apel în termenul prevăzut de lege.

Cu toate acestea, având în vedere că partea reclamantă și-a modificat cuantumul pretențiilor, instanța de fond a trimis în adresa pârâtei cererea de modificare a pretențiilor, fiind recepționată de pârâtă, la 08 iunie 2022 (f.d.35).

În aceste circumstanțe se constată temeinicia concluziei instanței de apel privind omiterea nejustificată de către SRL „Art Urban Grup” a termenului de contestare cu apel a hotărârii din data de 11 octombrie 2022 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, or societatea recurentă, cunoscând despre inițierea procesul civil împotriva sa, chiar și în condițiile neparticipării la ședințele de judecată a instanței de fond și la pronunțarea hotărârii judecătorești, fiind interesată în soarta soluționării litigiului în care are statut de pârât, trebuie să demonstreze un rol activ, manifestând un comportament de bună-credință față de drepturile și obligațiile sale procedurale.

Din materialele dosarului rezultă cu certitudine că SRL „Art Urban Grup” a cunoscut că pe rolul Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, se află cauza civilă intentată la cererea de chemare în judecată depusă de ÎCS „Construct-Arabesque” SRL împotriva SRL „Art Urban Grup” cu privire la încasarea penalității de întârziere și a cheltuielilor de judecată. Astfel, trebuia să facă uz de toate drepturile sale procedurale, pentru a lua cunoștință de hotărârea judecătorească pronunțată asupra fondului cauzei și să depună apelul în termen.

Conform jurisprudenței CEDO participanții procesului de judecată urmează să-și asume un rol activ, urmărind cu diligență derularea procesului său și să dispună cu bună-credință de drepturile sale procedurale.

Conform art. 56 alin. (3) din Codul de procedură civilă participanții la proces sunt obligați să se folosească cu bună-credință de drepturile lor procedurale. În cazul abuzului de aceste drepturi sau al nerespectării obligațiilor procedurale, se aplică sancțiunile prevăzute de legislația procedurală civilă.

Buna-credință prezumă că partea este obligată la intervale rezonabile de timp să manifeste diligență și să se intereseze de soarta dosarelor despre care cunosc cu certitudine că se află pe rolul instanței și să respecte termenele prevăzute de lege.

În urma celor relatate, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție reține ca fiind corectă concluzia instanței de apel privind respingerea cererii cu privire la repunerea în termen de declarare a apelului și restituirea apelului declarat de către SRL „Art Urban Grup”, din motivul că în dosar lipsesc probe ce ar dovedi că a fost în imposibilitate să depună cererea de apel în termenul prevăzut de lege.

Cu privire la acest aspect Curtea Europeană a Drepturilor Omului a notat în cauza Van Harn v. Germania (nr.7557/03 din 11 septembrie 2007) că ține de obligația părților de a lua măsurile necesare privind protecția drepturilor sale de acces la justiție.

Conjunctura relevată certifică faptul că, în speță, nu se profilează circumstanțe care ar justifica omiterea termenului procedural de declarare a apelului, or neprezentarea pârâtului la pronunțarea hotărârii instanței de fond nu constituie motiv viabil de omitere a termenului procedural de declarare a apelului.

Sub acest aspect SRL „Art Urban Grup” notează că legiuitorul a instituit termen imperativ pentru exercitarea căii de atac, asigurând astfel stabilitatea raporturilor juridice dintre părți și evitarea incertitudinii pentru o perioadă îndelungată de timp, în care apar, derulează și se modifică o complexitate de relații dintre părți sub egida unor norme de drept distincte. Deci, admiterea exercitării unei căi de atac în afara termenului legal ar constitui o încălcare a principiului legalității și securității raporturilor juridice și respectiv, o soluție inadmisibilă în conjunctura ordinii de drept naționale.

Curtea Europeană a Drepturilor Omului a apreciat în jurisprudența sa că reglementarea referitoare la formalitățile și termenele, ce trebuie respectate pentru exercitarea unei căi de atac, urmărește să asigure o bună administrare a justiției și, în particular, să respecte principiul securității raporturilor juridice și că cei interesați trebuie să aibă posibilitatea de a se aștepta ca aceste reguli să fie aplicate. Or, aceste termene urmăresc mai multe scopuri importante, și anume să garanteze securitatea juridică fixând un termen pentru acțiuni, să pună pe eventualii pârâți la adăpost de plângeri introduse foarte târziu care ar fi, probabil, mai dificil de combătut, și să împiedice nedreptățile ce s-ar putea produce dacă tribunalele ar fi chemate să se pronunțe în legătură cu evenimente consumate cu mult timp în urmă, plecând de la elemente de probă cărora nu li s-ar mai putea acorda credit și care ar fi incomplete din cauza timpului scurs (cauza Brumărescu v. România, cauza Marckx v. Belgia).

Prin urmare, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție consideră că soluția instanței de apel este compatibilă cu respectarea garanțiilor unui proces echitabil, în sensul articolului 6 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, având în vedere că prelungirea nejustificată a termenului pentru exercitarea apelului ar împiedica rămânerea irevocabilă, ca urmare a expirării termenului de atac, a hotărârii judecătorești emise în instanța de fond și ar leza, în acest mod, principiul securității raporturilor juridice.

Ținând cont de cele menționate, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a respinge recursul și de a menține încheierea instanței de apel.

Reieșind din cele expuse, în baza art. 427, lit. a) din Codul de procedură civilă, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție

decide:

Se respinge recursul declarat de către Societatea cu Răspundere Limitată „Art Urban Grup”, reprezentată de avocatul Igor Botea.

Se menține încheierea din 25 mai 2023 a Curții de Apel Chișinău emisă în cauza civilă, intentată la cererea de chemare în judecată depusă de către Întreprinderea cu Capital Străin „Construct-Arabesque” Societate cu Răspundere Limitată împotriva Societății cu Răspundere Limitată „Art Urban Grup” cu privire la încasarea penalității de întârziere și a cheltuielilor de judecată.

Decizia este irevocabilă

Președinte, judecător

Viorica Puica

Judecători

Oxana Parfeni

Aliona Donos